

alleen bij nog latere schrijvers wordt gevonden en door hen, naar ieder toestemt, aan de Schrift is ontleend 160). Wat eindelijk het *babylonische scheppingsverhaal* aangaat, dat men in Kujundschik op kleitafeltjes geschreven vond, zoo biedt dit met het scheppingsverhaal uit Gen. 1 geen de minste overeenkomst. Het is een theogonie en kosmogonie, zooals men ze bij alle volkeren vindt. Uit den eeuwigen Chaos, de Tiamat, worden de goden bij paren geboren; een der jongste goden, Marduk, de lichtgod, bestrijdt op last der andere goden de moedergodin Tiamat, doodt haar, snijdt haar in twee stukken en vormt daaruit hemel en aarde 161). Dat Genesis 1 hiermede niets te maken heeft, springt in het oog en men neemt daarom aan, dat oorspronkelijk bij Israel een andere scheppingsmythe moet bestaan hebben, die zich nauwer bij de babylonische aansloot en waarvan men de sporen meent te ontdekken in de psalmen en profeten 162). Zoo blijft dus alleen over het *zondvloedverhaal*. Hier valt de verwantschap metterdaad niet te ontkennen. Niet alleen dat, zooals bij andere volkeren, verhaald wordt van een vloed en de redding van enkele menschen in een schip, maar zelfs het uitzenden van de duif en de raaf uit de ark wordt hier met bijna dezelfde woorden als in de Schrift gemeld. De tekst van dit verhaal vormt echter een deel van het zoogenaamde Gilgamosepos, dat teruggevonden is in de bibliotheek van Koning Assurbanipal en dagteekent, *zooals het thans voor ons ligt*, uit 650 vóór Christus 163). De vermelding dezer feiten moge volstaan om u te doen zien, hoeveel er juist is van de bewering, dat de Chaldeeusche Genesis ouder is dan de Bijbel en Israel zijn Genesis aan Babel heeft ontleend!

Natuurlijk is hiermede het probleem zelf nog niet opgelost. Want al zijn de thans gevonden keilinscripties en de mededeelingen van Berossus van te jongen datum om naast de oudheid van de traditie der Schrift ook maar te kunnen worden genoemd, de mogelijkheid bestaat toch, dat deze sagen door nieuwe ontdekkingen blijken zullen van veel vroegeren oorsprong te zijn en in hun oudsten vorm nog veel sterker met de Schrift zullen overeenstemmen dan thans reeds het zondvloedverhaal doet. Een *σκανδαλον* voor ons geloof behoeft dit allerm minst te zijn. Het feit was reeds lang bekend, dat niet alleen bij Babel maar bij alle oudere volkeren zulke sagen worden gevonden. Ge vindt ze bij de Grieken en Etrusken, in Mexico en bij de Eskimo's, bij de Hindoe's en Chineezers, op de Zuidzee-eilanden en in Kamschatka 164). En het